

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyen szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Hensch Árpád.

Első gazdasági főiskolánk a magyar-óvári gazdasági akadémiában kettős ünnepély folyt le nemrégiben. Dr. Kossutányi Tamás és Hensch Árpád gazdasági akadémiai tanárokat ünnepelte az akadémia tanári kara és ifjusága s velük együtt érezett az egész gazdaközönség, midőn a két érdemes tudós férfi tanári működésének 30-ik illetve 25-ik évfordulójához jutott.

Ezuttal Hensch Árpádot mutatjuk be olvasóinknak, aki 25-ik éve működik már a gazdasági tanári pályán széleskörű tudásával, lebilincselő modorával megnyerte ez alatt az idő alatt mindazokat, akiknek vele érintkezni szerencséjük volt. A tudós tanférfi életrajzi adatait az alábbiakban soroljuk fel:

Hensch Árpád magyar-óvári gazd. akad. ny. tanár született Késmárkon (Szepesm.) 1847. október hó 26-án. A középiskolákat ugyanott végezve az érettségi vizsga után a budapesti tudomány-egyetemen hallgatót jogot 1 évig (1866.)

Majd 1867—69-ik években a magyar-óvári gazdasági felsőbb tanintézetet végezte, a honnan a gyakorlatba lépve 1871-ig Somogy megye egyik nagyobb birtokán intéző volt. 1873-ig külföldi tanulmányutra megy Németországba és Belgiumba s a hallei egyetemen, mint rendes hallgató hallgatta az előadásokat.

Az 1876-ik évben lépett államszolgálatba, ki-nevezetvén a kassai gazdasági tanintézet intézőjének. Innen 1880-ik évben a keszthelyi gazdasági tanintézethez neveztetett ki tanárnak, ahol a növényteni és növénytermesztési tárgyakat adta elő 10 éven keresztül.

Tanárkodása mellett a megye gazdasági életében élénk részt vett, különösen 1875-től, amikor a «keszthelyi gazdakör» titkárának lett megválasztva. Itteni működése s kiváló szakismerete felhívta az illetékes körök figyelmét s az 1890-ik évben a magyar-óvári gazdasági akadémia rendes tanárává neveztetett ki, megbizva a nemzetgazdaságtan, üzemtan, jószágberendezés és becsléstan s az utóbbi években a nemzetgazdaságtan helyett az erdészeti előadásával.

Huzamos ideig működött, mint a Mosony vármegyei gazdasági egyesület titkára, rendkívüli munkásságot fejtve ki az igen mostoha gazdasági viszonyok között levő megyében.

Irodalmi munkássága, tekintve a kisebb szakközleményektől, a következő:

1885-ben a természettudományi társulat kiadásában megjelenik «Az okszerű talajmivelés elmélete és gyakorlata» című műve, melyet 1887-ben a Kolozsváron megjelent «A szántásvetésről» című munkája követ. Majd 1888—89-ban Balás Árpád «Általános és különleges növénytermesztés» című művének VI-dik kiadását dolgozza át.

1892-ben jelent meg páratlanul álló műve a «Jószágberendezés és Becsléstan» (1895).

Balás Árpáddal együtt írta a «Magyarország földmivelése» című műbe a «Földmivelés» fejezetet s később 1896-ban «Az ezredéves Magyarország és népe» című műben önállóan dolgozta ki a «Földmivelés» című részt.

Ezeken kívül számos szakközleménye látott napvilágot.

HENSCH ÁRPÁD.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket

Mauthner Ödön

28 év óta
csász. és kir. udvari szállító
magkereskedésében kaphat.

Kisgazdák hitele.

Épen amidőn a képviselőház pénzügyi bizottsága a földmivelésügyi miniszterium ezidei költségvetését tárgyalja, olvassuk a lapokban, hogy a múlt évben Ausztria-Magyarországból csak Amerikába 64,000 ember vándorolt ki. Pontosán nem tudjuk megmondani, hogy ebből mennyi esik magára Magyarországra, de egészen biztosra vehetjük, hogy ha nem több, legalább is az egész számnak a fele. Mit jelent ez? Azt mondja, hogy Magyarország évenként csak az Amerikába való kivándorlás által munkabíró, élet-erős polgáraiból többet veszít, mint amennyi egy nagy háboruban elesnék. És hol vannak még a Romániába, a Szlavon-Horvátországba, a Poroszországba kivándorlók ezrei, akikkel az összes kivándorlók száma évenként majdnem 100,000 emberre rug.

Hát Magyarország annyira népes már, hogy nem bírja eltartani polgárait? Vagy annyira szegény ez az ország, hogy a munkás polgárok nem tudnak elegendő keresethez jutni, hogy megélhessenek? Sem az egyik, sem a másik föltevés nem áll egészen, hanem csak részben.

A kivándorlást kétségkívül elsősorban a nehéz megélhetési viszonyok idézik elő és különösen a kisbirtokos osztály részéről. A kisbirtokok országszerte elvannak adósodva. Terhes kötelezettségeik vannak, amelyek nem mindig a könnyelmű adóságcsinálásból erednek, hanem örökségi osztály kielégítése, birtokrész vétele, hajlék és gazdasági épületek emelése, rossz termések következtében fölvelt kölcsönök. Ezek a drága kamattal ma sokhelyütt annyira terhelik a birtokokat, hogy a hitelezők a tulajdonost vagy kilicizáltják, vagy a tulajdonos önszántából adja el apai örökét, hogy az adósságok kifizetése után még megmaradó csekély pénzcseken egy hajójegyet és egy vándorbotot vásároljon, melylyel a tengeren tulra vándorol, hogy keserves szerencsét megpróbálja. Az itthon maradottak pedig küzködnek tovább és évről-évre szaporítják az elégedetlenek és a kivándorlók számát.

Ezt a magyar államnak meg kell akadályoznia, mert ezen az uton csak pusztulás várhat erre az országra. A kisbirtokosok hitelviszonyait kell megjavítani, a kisbirtokosok hitelügyeit kell megfelelő módon kielégíteni. A hitelszövetkezetek utján a kisbirtokosok már is sok terhes uzsoraadósságtól szabadultak meg; de a birtokra betáblázott takarékpénztári, bank- és magánkölcsonöket, amelyek után pedig hasonlóan magas kamatokat kell fizetni, a hitelszövetkezetek át nem vállalhatják, mert nincsenek erre berendezve. De a betáblázott terheken is könnyíteni kell. Ezért nagyon szerencsés gondolatnak

tartjuk, hogy a pénzügyi-bizottság tárgyalásán ezt a fontos kérdést fölvetették és megvitatták.

A mi véleményünk szerint a segítség leg-egyszerűbb módja az lenne, ha épügy, mint a központi hitelszövetkezet, az állam támogatásával egy nagy jelzálogbank alakulna, amelynek falusi fiókjai a terhes betáblázott adósságokat átvennék, ingyen átíratnák és olcsóbb kamat és előnyös törlesztés mellett terhelnék csak meg a birtokosokat. Évenként több millió korona kamatot lehetne megtakarítani, amely az adósok zsebében maradván, a megélhetést megkönnyítené. Ezzel a tervvel megvalósíthatatlan dolgot nem követelünk és megvalósítása millió kisbirtokos megélhetését könnyítené meg. Hisszük, hogy előbb-utóbb létre is jön. Mi nem szününk meg sürgetni.

Sz. Z.

Miért kell olvasni?

Azért kell olvasni, hogy tudjunk, mert *a tudatlan emberrel úgy bánunk, miként a barommal!* Ki mer ezen állításomra tagadó választ adni? Alig hiszem, hogy szavaim igazságát mindnyájan be ne ismerjék e sorok olvasói közül. De ha mégis akad, azt egy pereze elvezetem a legközelebb megtörtént *szomorú esetekhez.*

A ruthén nép között falvakat árvereztetnek el, dobra kerül minden és potom áron elkótya-vetyélik a szegény emberek keserves szerzeményeit. Miért? Azért, mert az *a nép azt sem tudja, hogy tulajdonképpen miokból vitték rá a végrehajtást?*

A tudatlanságáért! Mert a tudatlan emberrel úgy bánunk, miként a barommal. Ha a ruthén nép írni-olvasni tanulna és tudna, ha egy olyan lapot járatna, mint a *»Független Ujság«*, akkor ez az országgraszoló gyalázatos csalás nem következhetik be rajta.

Dobra ütök a házát, marháját, földjét és a téli időre összekuporgatott ennivalóját. Csak az a rongy az övé, amivel az utczán marad. És mindez csupán csak azért, mert tudatlan, mert nem olvas.

Évenát több ezerre menő ember fordul lapunk szerkesztőjéhez *ügyes-bajos dolgaiban.* Tudja az az olvasó, hogy itt igaz tanácsot kap. Nincs közöttünk egyéb *a szent igazság érdekénél.* Hej! sok ezer embernek volt jó utbaigazítója az a lap, akkor, mikor a nem-tudót felvilágosította.

Édes magyarom! hiszen, ha ismered a kétszerkettőt, akkor a fejedből kiszámíthatod, hogy *egy napra egy krajczár sem esik a lap előfizetéséből!* Már pedig a betevő falat kenyér után legelőször a tanuláshoz kell jönnie, különben olyan világot élünk, hogy a tudatlan emberrel barommódon bánunk. Ahol tudás van, ott az emberek élhetőbbek. A falu, melyben sokat olvasnak, egészen más kinézésű, mint a tudatlan népé. A tudatlan népnek alig telik ruhára. A háza csak viskó, melyben az állatokat sem érdemes tartani, mert elsatnyulnak. Ha pedig az állat tönkre megy, az ember annál inkább elpusztul az ilyen állapotban.

Az olvasni tudó és tudásra vágyó nép boldogul. Megtanulja, ami jó, ami hasznos. Ha nem bír egy-két ember a szép eszme szerint boldogulni, akkor az egész falu szövetkezik. Ez is csak olyan nép között lehet, akik olvasnak és akik így felvilágosodottabbak, tehát a hasznos dolgot nemesak meg-

hallgatják, de meg is értik. Hogy mi minden jót lehet az olvasás által tanulni, azt el nem mondhatom, de aki tanul és olvassa a hasznos munkákat, az tapasztalja. *A naponkint egy krajczárba sem kerülő újság olvasás — már millió forintba menő hasznot hajtott.* Tehát nem drága, sőt olesó. Sz. B.

Földmivelségi költségvetés.

A képviselőház pénzügyi bizottsága január 4-én és a következő napokon tárgyalta a földmivelségi miniszterium költségvetését. A fontos újításokkal ellátott tárca idei költségvetésében kiemelendő a *székelyföldi akció, az öntöző-csatornák létesítésének előkészületei és az állami erdővásárlások.* A tárgyalások során több fontos tárgy került szóba, így az, hogy a készülő vámtarifában a mezőgazdasági érdekek mennyire érvényesülnek, a téli kikötők s a ruthén akció továbbterjesztése, a felújított szőlőterületek és borfogyasztás adójának további felfüggesztése, a legelőkérdés rendezése. A *kisbirtokosok hitelének rendezése, a hegyi borok védelme a homoki borok ellen, az olasz borvám stb.* A bulgáriai magyarok visszatelepítése, folyóvizek szabályozása szintén tárgyalás, illetve hozzászólás alapját képezte, ugyancsak a szövethozók okszerű fejlesztése, mint a német vámtarifával szemben való állásfoglalás. A gazdasági érdekképviselet a hitelintézmények kiegészítése s az értékesítés irányítása, a vasuti közraktárak szaporításával képezte még felszólalás tárgyát.

Darányi földmivelségi miniszter mindezekre felelve, elsősorban hangsúlyozta, hogy *téli kikötőket* nagy költséggel máris létesítenek s a *székelyvizek* szabályozására is ki fog terjedni figyelme. Ami a felvetett *legelő-kérdést* illeti, utal az állattenyésztés újabb fejlődésére, a *tejszövetkezetre.* Hajlandó a havasi legeltetés előmozdítására, esetleg törvényhozási uton is. A földmivelségi ismereteknek a nép között való terjesztését *200 téli tanfolyam szolgálta, melyet 30,000 résztvevő látogatott.*

A magyar bor hitelét külföldön a borhamisítások rontották meg, úgy hogy a hamisítások kiküszöbölése borkereskedelmünknek is nagy érdeke. Borkivitelünk újabb öröndetes emelkedést mutat, a pinczekezelés terén azonban még nagyon hátra vagyunk. A kormány az *uzsorával* szemben, bárhol is jelentkezék, hatályosan fog eljárni.

A *telepítésről* új törvényjavaslat készül, mely minden megoldási módot felölel. Védelmébe veszi a Kisbirtokosok Hitelintézetét és az Országos Központi Hitelszövetkezetet. Ez az utóbbi közel 45 millió korona kölcsönt adott eddig s ebből 19 millió nem váltóra adatott. Egy kölcsön átlaga 320 korona. A *földhitel kérdéseivel* különben a pénzügyminiszterrel

együtt szándékozik foglalkozni, különösen a ruthén és székely vidékeken. A Székelyföldre a miniszter személyesen is le fog menni a székely akció bevezetésére. Többek rövid felszólalása után a bizottság a költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Hogy állnak a burok.

Nem mulik el hét, hogy egy-két apróbb angol-ereség ne jelentenének havatalos titkolódzással Londonban. Az elmúlt héten *Palmer* angol tábornok csapatai szenvedtek súlyos veszteséget. Elestett 18 ember, megsebesült 5 tiszt és 28 ember az angolok részéről. A burok 9 halottat vesztek. Ez a súlyos veszteség még ha kiderül, kinőheti magát, mert ehhez hozzá vagyunk szokva az angol jelentések után.

Egy másik angol csapat *Elliot* angol tábornok vezetése alatt *De Wett* bur parancsnok előőrseivel volt érintkezésben. Hanem, hogy ez az érintkezés milyen kemény volt, azt nem írják a londoni tudósítások. Különböző új csapatrészeket rendeltek erre a vidékre és ez előttünk újra gyanus. Így foly a harc a dél-afrikai hárcsateren. Vajjon mikor lesz vége a vérrel-öntözésnek?

Legutóbb a svájezi nők fordultak az angol nőkhöz, hogy mindent megtegyenek az emberiség békéjéért. Az eszme szép, ez nehezen vihető keresztül, míg az angolok vezetését más férfiak nem veszik a kezökbe.

Nemzeti betegségünk.

Ha le nem írnam, ki nem mondanám, annélkül is tudjuk ami nemzeti betegségünket, mely abból áll, hogy *nagyzolunk.* Jó példabeszéddel: „*a foghagymát mindig a kerten kívül ülteti*“ a magyar. Egy erős példa juttatja eszünkbe ezt az igazságot: a párisi világiállításon való szereplésünk.

Fenhargon eldicsekedtük, hogy az összes kiállító nemzetek között a magyar kiállítás értéke rugott a legmagasabbra, mit a francia vámgazgatóság ekképpen mutat ki.

A kiállításra bevitt érték:

Magyarország	43.—	millió frank
Egyesült-Államok	28·8	„ „
Németország	23·6	„ „
Anglia	20·3	„ „
Belgium	19·4	„ „

Legmegbírhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Merőgardák Szövetkezetét
Budapest V alkotmány utca 31.

Ezzel szemben a számadat kimutatja azt is, hogy az egyes államok a *kivitt árukból mennyit adtak el?* Ebben a kimutatásban *legutolsó helyen áll Magyarország.* A kiállító államok között mi vagyunk a legrosszabbul számító, mert 43 millió értékből csupán 166 ezer értékűt adtuk el. Még a kis Svájc is megszégyenített a sikerekben, aki a kiállítók sorában az utolsók közé tartozott, mégis csak gépeiből 457 ezer frankért adott el. De nem neveléses valami-e, mikor a párisi kiállításunkra csak az állam 3 $\frac{1}{2}$ milliót költ el és azután csak 166 ezer korona eladást tud felmutatni.

Mit látunk mindezekből? Azt, hogy a magyar ért a parádéhoz, de a célszerűséghez nem! De nemcsak a párisi kiállítással voltunk így. Ez a betegségünk kísér gazdálkodásban, iparban talán az imádságunkban is. Jó lenne már okulni édes magyarom! Kezdje meg a felső kör. Onnan hamarabb ragad a példa. Mutassanak a megélhetéshez jó utat az előjárók, főképpen pedig tanítsuk a népet is célszerű életmódra, beosztásra. Magyarán mondva a *kétszerkettőre!*

Kecskeméthy levele.

Megírtuk lapunkban annak idején, hogy Kecskeméthy Győző fővárosi gyakornok az adópénz beszállítása alkalmával félmilliót sikkasztott és azzal eltiűnt. Mult vasárnap egy fővárosi napilap nagy hü-hóval hirdette, hogy Kecskeméthy levelet írt a szerkesztőségének Amerikából. A levél lenyomata csakugyan megjelent a lapban, mely nagy újdonság számba ment a mai minden rossz iránt érdeklődő világban. Vették az ujságot bolondjában. De csakhamar megessett a gyanúsítás is arra nézve, hogy az a Kecskeméthy-levél nem valódi Kecskeméthy. A rendőrség mondotta ki ezt legelőbb, azután az egyes nagyobb lapok is utána jártak a dolognak, de az aláírás semmiképpen sem hasonlít a nagy tolvaj eddigi aláírásaihoz.

Egyszóval bibi van az ügyben. Ez után a levél után a rendőrség nehezen indulhat Amerikába Kecskeméthyt elfogni. Amiket ígér az a hamis levél, azt meg elsem hiszi.

A magyar sajtó azt hiszi, hogy a hamis levél mondva lett csinálva, hogy a tekintélyes fővárosi napilap besöpörjön belőle százezer forint hasznot. A kérdés feletti vitatkozás még mindig élénken foglalkoztatja az embereket és a félmillió tolvaj pedig neveti valahol az egész dolgot.

SZÖVETKEZETI ÉLET.

Az iskolai szövetkezetekről.

Dr. *Gidófalvy* István kolozsvári kir. közjegyző, ki a szövetkezeti eszmének egyik lelkes híve, tanulmányt írt e tárgyról a M. Gazdák Szemlé-jébe. Erdemesnek tartjuk e cikket ismertetni, hiszen alig van szülő, kinek ne volna iskolába járó gyermeke, aki nem akarna gyermekéből képzett, művelt embert nevelni.

A szóban forgó közlemény főbb részeiből a következőket közöljük:

Mint szemlélő, közvetlen tapasztalásból tudom, mert naponként látom, hogy a tanuló fiatalság közül legtöbbet sanyarognak a tudományos pályára készülők közül azok, kik családjuktól segélyben nem részesülnek.

A gimnáziumi iskolázás alatt a kollégiumban és más felekezeti iskolákban az internátusi jótéteményekben részesülnek, miáltal mintegy biztatást és támogatást nyernek arra, hogy tudományos pályára készüljenek. És ekkor jön öt-hat sanyaru esztendő, mely idő alatt a küzdelmet sokan nem bírják ki és elzültenek.

Régi idők óta a megélhetési viszonyok könnyítésének módjait tanulmányozom s arra a gondolatra jöttem, hogy a főiskolák kebelén belül és a középiskolákban is, iskolai szövetkezetek létesítését kezdeményezzem.

Szükségét látom azonban, hogy indítványomat a nagy közönség tudomására is hozzam és kifejtsem, hogy javaslatommal mi is az én tulajdonképpeni célom?

Nem akarok én a mai segélyezési rendszerrel véglegesen szakítani, mert ez az alapítványok céljával és rendeltetésével össze nem egyeztethető volna, de a tanulóifjúság javára egy újabb segítőforrást akarnék megnyitni, mely ma, a kezdet legelején csak kicsiny esermely lenne, de évtizedek alatt hatalmas folyóvá növekedhetne meg.

Az állam és társadalom évenként a stipendiumon kívül is tetemes segélyben részesíti a tanuló ifjúságot s ezt a segítséget szeretném én az ifjúság önségisége mellett tervem céljaira fölhasználva látni.

Igen sok szülő ma fia első iskoláztatásának költségeit tíz százalékra kölcsönvett pénzzel szerzi be, gyakrabban éppen attól a pénzüintézetől, hol a segélyező alap négy százalékos betétül kezeletik.

A szülőknön, kik ma adóval és más közterhekkel amugy is tul vannak terhelve és a tanuló fiatal-ságon: egyszerre segíthetnének.

Ha csak egy része is megtérülne az egy százalékra így kölcsönadott összegnek, ez már magában véve is nyereség lenne a későbbi tanuló fiatalság javára.

Lehet, hogy tévedek számításomban, lehet hogy igen jó véleménynyel vagyok az emberek felől, de én azt hiszem, hogy az önzetlenségre való neveléssel legalább nyolezvan százalék mindig vissza fog térülni.

Koczkázat nem lenne, mert a folyton élő szervezet állandóan pótolná a hiányt és ugy is csak a segélyezésre szánt összegek adatnának kölcsön.

Nem vagyunk elég gazdagok, hogy a segélyezésre szánt alapokat az igen sokszor még kellő biztosítékot sem nyújtó takarékpénztárakban hevertessük.

Sokkal biztosabb helyen lennének ezek a tőkék elhelyezve — az iskolai szövetkezet útján — a szülőknél és a tanulmányaikat végző fiatalságnál.

Az élő tőke: az ember és annak munkabírása, jelleme és becsületességére is kell valamit adnunk és én nem hiszem, hogy tul volna terhelve egy az életbe kilépő, felsőbb iskolát végzett, nem elcsigázott, de edzett férfi, ha tőle a négy-öt esztendei egyetemi tanulmányainak költségeit és terheit: legfőlebb 2000—3000 koronát, nem a tanulás ideje alatt, hanem akkor, midőn az életben már munkája gyümöleseit élvezzi, évi egy százalékos kamattal együtt visszaköveteljük.

A diák-nyomort én is éreztem, szemlélttem és megfigyeltem, mint jogász Budapesten. És többek-nél láttam akkor, hogy évi 600 korona milyen nagy segítség volna egy tanulónak tanulási ideje alatt még akkor is, ha azt az élet férfikorában vissza kellene fizetnie!

Közli ezután az iskolai szövetkezetek részletes tervét, melyre alkalomadtán visszatérünk.

Kétszáz szövetkezet. A Keresztény Szövetkezetek Országos Központjához tartozó szövetkezetek száma egy a múlt hóban megjelent hiradás szerint most érte el a kétszázat. Őszintén örülünk a keresztény központ e sikerének, amely arról tesz tanulságot, hogy a katolikus papság igazán gyümöleszőleg munkálkodik ugy társadalmi, mint gazdasági téren is a gondjaira bizott nép jóléte érdekében. Az eredmény nem is fog elmaradni. Szilárd a hitünk, hogy nemzeti nagyságunknak erős gyökere lesz az a három központ, amely ezidőszerint kebelébe fogadja a magyar szövetkezetek tulnyomó nagy részét. Őszinte óhajunk csupán, hogy ugy e központok, mint azok szövetkezetei közt legyen mindig teljes az egyetértés, közös a lelkesedés s a munka. Az ellenség ugyis közös, mennyivel sikeresebb tehát a harez, ha azt a küzdő harezosok külön lobogó alatt bár — de egyöntetűen vivják meg.

Előfizetőinkhez.

A „**Független Ujság**“ mögött immár hét-esztendő s pályafutás van s az olvasóközönség megítélhette, vajjon sikerült-e elérni azt a célnkat, hogy a „**Független Ujság**“-ban szépen kiállított, tartalmas, minden irányban tájékoztató, tanulságos és szórakoztató ujságot nyujtsunk előfizetőinknek? Munkásságunknak legszebb jutalmát abban látnánk, ha törekvéseinket siker koronázta volna; és hogy ez el nem maradt, bizonyíték erre nemcsak az, hogy lapunkat a „**Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége**“ hivatalos közlönyéül választotta, de büszkén hivatkozhatunk arra is, hogy a „**Független Ujság**“ ma már a magyar független polgári osztály legelterjedtebb és legkedveltebb heti ujsága. Becsületos munkával kivított sikerünknek titka az, hogy mindenkor az ország legmagyarabb s legnagyobb zömét alkotó polgári osztályának érdekeit tartottuk szem előtt: tehát a **földmives**, a **kisiparos jóvoltáért** s a fáradságos, de tisztos munka védelméért harczoltunk.

Azok a törekvések, amelyek működésünke, eddig is irányították, a jövőben is vezércsillagunkat fogják képezni. Valamint a multbani azonképen a jövőben sem fogunk megszünnt

elsősorban a **vidéki gazdaközönség boldogulására szükséges törvényhozási és társadalmi intézmények** létesítését sürgetni; törekedni fogunk **szövetkezeti téren utmutatással szolgálni és serkenteni**; igyekezni fogunk gazdasági közleményeinkkel a **jövedelmező gazdálkodás elveit terjeszteni**; mulattató czikkeinkkel **szivet-lelket nemesítő szórakoztatást nyujtani**; képeinkkel a **hazai és külföldi hirneves férfiakat ismertetni** és a **hazai művészet jelesebb termékeit bemutatni**; végül **levelesszekrényünkben a mindennapi élet körében fölmerülő minden kérdésben tanácsot adni.**

Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy talányaink megfejtői között **hetenként több regénykötetet osztunk ki.** Ezenkívül gondoskodunk arról, **hogy évente legalább egy érdekesítő, de hazafias irányu regény** is jelenjék meg a „**Független Ujság**“-ban, így legujabb regényünk közlését, mely „**Harczban a szabadságért**“ czimet viseli, már az egyik legközelebbi számban megkezdjük.

A „**Független Ujság**“ karácsonyi ajándékul az idén is minden előfizetőnek ingyen küldte meg a „**Szövetkezeti és Gazdasági Evkönyv**“ 1902. évi folyamát, mely egy **10 ives könyv**, amely naptári részen kívül hasznos olvasmányokkal van telesteli s szövetkezeti és gazdasági téren egész éven át hasznos utmutatója előfizetőinknek.

Bizton reméljük, hogy eddigi előfizetőink nemcsak maguk fogják a „**Független Ujság**“-ot továbbra is támogatni, hanem igyekezni fognak **uj előfizetőket is szerezni.**

Az előfizetési ár;

Egész évre 6 korona, félévre 3 korona, negyedévre 1 korona 50 fillér.

Kérjük az előfizetési pénzeket a t. előfizetőknék megküldött postautalványon **koronákban kiirva** mielőbb beküldeni, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be.

Hazafiui tisztelettel

A „FÜGGETLEN UJSÁG“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Polgártársak! Lépjetek be a gazdasági munkássegítő pénztárba! Belépési szándékotokat adjátok tudtul mielőbb az előljárásnak, hogy a központi igazgatóságnál bejelentsenek.

→ TÖRVÉNYKEZÉS. ←

Esketés pénz nélkül. Egy angol ujság írta a következő igen mulatságos esetet. Egy fiatal pár elment a paphoz; megkérték a szerelemben gazdag, egyéb földi jókban azonban szegény jegyesek a papot, hogy adja össze őket. A vőlegény nagy félénken mindjárt megmondta azt is, hogy nincs egy fillérje sem és nem tudja az esketés díját sem lefizetni.

— Ha nincs pénz, nincs esküvő se, szólta a pap.

A szerelmesek busan egymásra néztek. A fiatal menyasszony azonban nem csüggött el.

— Tisztelendő ur, engedje meg, hogy haza fussak, majd mindjárt teremtek pénzt valahonnan.

A szemérmes leányzó el is sietett, a pap és a vőlegény pedig ott maradt a templomban. Tíz perc múlva visszatért a leány nagy lihegve s lefizette a papnak a hat sinling esketési díjat. Mikor a szerződés már megvolt, az új asszony így szólta:

— Tisztelendő ur, most már mindenestre érvényes a házasság?

— Érvényes.

— És senki sem támadhatja meg?

— Nem, nem.

— Ön sem, tisztelendő ur?

— Én sem.

— Hála Istennek, tisztelendő ur, akkor átadom ezt a zálogcéduját. A tisztelendő ur kalapját és kabátját a sekrestyéből vittem a zálogházba, csak hogy megszerezsem az esketési díjat!

Az angol lap nem írja meg ennek az esetnek a folytatását, de ez talán már nem is szükséges?

Fürdészközben. Tótfalu község mellett a nyáron több gyermek fürdött a Dunában. Kovács Albin tizenhatéves fiú egy uszatóról nézte a fürdőzőket, amikor Csorba Eszter tizenötéves leány felszólította, hogy szintén fürödjék meg.

— Nem tudok uszni, szólta a fiú.

— Dehogyan nem tudsz, csak próbáld meg.

Kovács Albin azonban továbbra is vonakodott, mire a leány odauszott hozzá, megfogta két vállát és belökte a Dunába. A szegény fiú egy darabig küzdött a hullámokkal, de azután elmerült. Holttestét harmadnapra huzzák ki a Dunából. Csorba Eszter gondatlanságból okozott emberölés miatt a törvényszék elé állították, amely múlt héten mondott fölötte ítéletet. A törvényszék tekintettel a vádlott fiatal korára, csupán egy hónapi elzárásra ítélte a leányt. Az ítélet jogerős.

Lövés az ablakon át. Sztojanev József többszörösen büntetett titeli fölmivelő a felesége miatt régóta ellenséges viszonyban állott Mutity Mita földmivelővel. A két ember minap összeszólalkozott és Sztojanev forgópisztolyával kétszer Mutity házában ablakába lőtt. Az egyik golyó Mutity balkezének tenyerét furta keresztül, a másik vállát horzsolta Sztojanevet elfogták.

→ MI UJSÁG? ←

Azon t. előfizetőinket, akiknek előfizetése a múlt év december hó végével lejárt, felkérjük, szíveskedjenek az előfizetést a külön levélben elküldött postautalvány felhasználásával mielőbb megújítani, hogy a lap rendes küldése folytatható legyen annál is inkább, mert ezeknek a t. előfizetőinknek előfizetésük megújításáig már több számot nem küldhetünk.

A „Független Ujság“ kiadóhivatala.

Farsang.

Itt a vigalmak és lakodalmak ideje. Nagyon jól osztotta be a naptárcsináló, hogy ezt az időt az évek arra a szakára helyezte, amikor az embereknek kevesebb a dolguk, rövidebb a nap, hosszabb az éjszaka, több idő telik a mulatozásra, már akinek telik és van miből mulatni.

Az ideai farsang rövidre van szabva, ami különben egyremegy, mert úgy sincs az embereknek pénze vigalomra s olyan szomorú időket élünk, hogy csakugyan elmondhatjuk a közmondással: „*szíva vigad a magyar*“. A múlt esztendő közepesnél is aluli termése, az általános munkahiány, a téli évszaknak szeszélyes időjárása bizony elveszi a kedvét a mulatástól annak is, akinek arra telik. De kinek telik manapság, mikor a rossz kereseti viszonyok folytán az emberek százezrei örülnek, ha a mindennapi befaló falat kenyérré valóra telik. A városokban az emberek százezrei tolongnak munka és kereset nélkül, a kisiparos műhelyét nem tölti be a munka zaja, a számszámokra por borul, a gazda pedig a kemence mellől szomorú pillantást vet az ablakon keresztül előtte elterülő téli vidékre: se hó, se fagy, a téli időnek ezen elengedhetlen kellei hiányoznak, könnyen megeshetik, hogy kipusztul az őszi vetés, újra kell szántani és újra kell gondoskodnia vetőmagról, hogy a jövő esztendő telén a nyomoruság és nélkülözés még nagyobb ne legyen. Maga a kormányzat dícséretre méltó kezdeményezései, hogy a munkanélkülieknek munkát, az elpusztult kisiparágaknak némi fellendülést nyujtszon, mind keveseknek bizonyulnak. Városok, vármegyék, községek hatóságai keresik a módokat, firtatják, kutatják az eszközöket, amelyekkel az általános nagy nyomoruságon segíteniök lehetne. De emberi erő kevésnek bizonyult ezeknek a nagy bajoknak orvoslására.

Szomorú farsang tehát az ideai, nincs itt mulatásnak, vigalomnak helye s akit a helyzete kényszerűségből erre rá visz is, talán még annak sem esik jól. h.

Január 11-ike után már új postautalványokat kell használni.

A pápa utóda. A pápaságnak nincsen meg az örökösödési rendje, éppen nem lehet azon csodálkozni, ha még az egyik pápa életében foglalkoznak a leendő pápa személyével. XIII. Leo pápa magas életkora mellett különben is gyakran gyengélkedik, ami azt a kérdést, hogy ki lesz a pápa utóda, még időszerűbbé teszi. A külföldi lapok állandóan foglalkoznak a kérdéssel s legújabbban a „Temps“ írta, hogy Gibbons angol kardinális lesz a pápa utódja. Az új pápa ezek szerint Oregha bibornok lesz, aki nem annyira politikával, mint inkább az egyház belső reformjaival fog foglalkozni. Az olasz lapok gunyosan írják ezt a hírt és hozzátesszik, hogy

a jövődő pápa csak olasz lehet, mert a 70 tagból álló bibornoki kollegiumnak 49 olasz olasz tagja van, akik egységes pártot képeznek, míg a többi 30 külföldi kardinális együttes eljárása ki van zárva.

Pacsirta-ének januárban. Egy sopronmegyei olvasónk írja, hogy január 4-én a kapolyi szőlőhegyekben sétálva, kellemes zene érintette fülhártyáját; pacsirta-ének ének volt ez s a 82 éves aggastyán alig hitt füleinek, hogy a tavaszi idő kedvenc dalosát is zavarba hozta az idő.

A halott becsülete. Aszaló községben meghalt a minap egy Cséki Boriska nevű szép, fiatal leány, akiről azután rossz híreket kezdett terjeszteni két községbeli legény. A leány bátyja, Cséki Lajos fellekereste a koresmában a két legényt s megkérdezte tőlük: igaz-e, hogy hugát rágalmazták.

— Mi nem rágalmaztuk! — felelék a legények — mi igazat mondtunk, mert a hugod nem is egyet szeretett, de százat.

A bátya erre felkapott egy széket és egy rettenetes ütessel mind a két rágalmazót agyonütötte. Aztán bement Kassára és jelentkezett a rendőrségnél.

Megölte a gyanu. Dunaföldváron szomorú eset történt a minap. Dubicz György többed magával mulatott a Nits-féle vendéglőben s ekkor az egyik mulatónak a zsebéből eltűnt 30 korona. A gyanu ártatlanul Dubiczra esett, akit a czendőrség le is tartóztatott. Dubicz a község börtönéből megszökött és több napi kóborlás után haza ment, ahol magát agyonlőtte.

Petőfi koponyája. Az egyik fővárosi ujságban a múlt héten közölve volt, hogy Petőfi koponyáját a szebeni román gimnázium régiséggyűjteményében megtalálták. Egy osztrák katonaorvos ugyanis Petőfit a segesvári csataterén az elesettek közt megtalálva levágta a fejét, hogy azt embertani tanulmányok céljaira készítse. Az osztrák orvos nem merete életében elárulni titkát s csak halálos ágyán vallotta meg fiának. A nagyszzebeni állami gimnázium igazgatója, Ferenczy István, mint már említettük, megezáfolta azt a mesészerű hírt, amely szerint Petőfi koponyáját a nagy-szebeni román papnevelő intézet muzeumban megtalálták volna. Ferenczy most még hozzátesszi ezafolatához azt is, hogy a kérdéses koponyát 1897-ben ajándékozta a muzeumnak egy magyar orvos, aki 1851-ben születvén, a segesvári csata idején a világon se volt.

Feltartóztatott kivándorlók. Ruttkárol írják, hogy az ottani vasuti állomáson a csendőrség 16 kivándorlót tartóztatott le a minap, akik részint hamis utlevéllel, részint utlevél nélkül Amerika felé igyekeztek, minek okául a munkahiányt omlegették. Mindannyian Fogaras és Kisküküllő-megyéből való oláh földmivesek, közöttük két fiatal hadköteles legény és két száz leány is van. Találtak náluk 3500 korona készpénzt, amit elvettek tőlük és 20—20 korona költséggel még aznap hazaküldték őket a vasuton.

A munkakönyv visszatartása. Ismételve kétely merült fel az iránt, hogy a munkaadó a töle jogtalanul kilépett segéd munkakönyvét meddig tarthatja vissza? Most a kereskedelmi miniszter a törvény alapján figyelmezteti az iparhatóságokat, hogy a munkaadó a kilépést 14 napon belül tartozik az iparhatóságnál bejelenteni s ez idő alatt a könyvet is kiszolgáltatni. Kivételt képez, ha ez idő alatt az iparhatóságtól a segéd visszahozatalát követeli, amely esetben a munkaviszony fennállónak tekintendő s az iparhatóság elrendelheti a segéd vissza-

térését, szoríthatja őt kötelessége teljesítésére és a törvényes büntetéssel is sújthatja. Ha azonban az iparhatósági rendelkezés végrehajtását a munkaadó nem szorgalmazza, úgy a munkakönyv tizennégy napon belül visszaadandó.

Csongrádról írják: Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter Tömörkény község előljáróságának kérelmére, ahol mintegy 180 család van munka nélkül, a háziipar meghonosítására 500 korona államségélyt adott s elküldte Ludányi Béla gazdasági szaktanárt a tanfolyam szervezésére.

A veszett eb áldozatai. Mint Kolozsvárról írják, az ottani külvárosban e hó 7-én nagy pusztítást vitt végbe egy veszett eb. A valahonnan vidékről beszabadult veszedelmes állat nyolcz embert összemart, köztük egy asszonyt s csak azután sikerült a rendőröknek lekasabolni a rettenetes betegségben szenvedő állatot. A megmárt embe- reket azonnal Budapestre szállították beoltás céljából.

Bodrog-Olaszi eladó. Kassáról azt a feltűnő hírt jelentik, hogy a Lónyay-pár Bodrog-Olasziban levő birtokát eladja és végleg külföldön telepednek le. Ez a birtok évi harmincezer forintot jövedelmezett.

A Rákóczi-kiállítás. A kassai Rákóczi-kiállítás védnökségét Búbics Zsigmond püspök elfogadta. A másik védnök gróf Csáky Albin és a kiállítás elnöke Thaly Kálmán. A végrehajtó-bizottság serényen készíti elő az 1903-ban rendezendő kiállítást, melyen az összes magyarországi kurucz ereklyék ki lesznek állítva.

Gyalog a világ körül. Az angol Borker és veje példájára egy budapesti fiatal ember, Rákoi Antal 21 éves gépész a világot akarja gyalog körüljárni, természetesen a tengert kivéve. Mostan egy társat keres és a lapok útján fogja felszólítani a vállalkozni szándékozókot.

Életunt honvédfőhadnagy. Koos Kálmán honvédfőhadnagy, aki a bécs-ujhelyi vívó és tornaakadémiára jár, a napokban ittas állapotban jött haza lakására. Ejjel, sok pezsgőt ivott. Amint szobájába lépett, elővette forgópisztolyát és a tükör elé állva így szólt inasához.

— János, most megölöm magam!

Az inasa odaugrott és nagynehezen kiesavarta kezéből a fegyvert. Majd kifutott a szobából és az ajtót a főhadnagyról zárta. Aztán segítségért futott. A főhadnagy erre kinyitotta az ablakot és kiugrott rajta. Egészen összetörte magát. Haldokolva vitték a helyőrségi kórházba.

Kiraboló községi pénztár. Bobró község pénztárszobájának a falát Szilveszter éjjelen betörték és közel 4000 koronát raboltak el eddig ismeretlen tettesek. A pénz nagyjából adóban folyt be. Több gyanus embert letartóztatottak.

JENCS-féle

Magyar Restitutios-Fluid

lovak és szarvasmarháknak.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

Az állatok izomerejét fokozza, kitérítvő, erősítő teszi; megakadályozza a lábak merev benuulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— **Ára 2 korona.** —

Postán 2-60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENC'S VILMOS gyógy-szertára
Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.
Főraktár:

Dr. Eger, Nádor'gyógyszeriárában
Budapest, VI., Váci-körút 17.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A hasas tehenek gondozásáról.

A hasas tehén gondozása igen fontos dolog, nehogy azt valamely külhatás érvén, elvetéljen.

Homoki bükköny.

Ha a tehén nyáron legel, ott szabadon mozoghat és nem igényel nagyobb gondozást, ha azonban istállón van úgy jó bánásmód, jó takarmányozás kell neki, mert nemcsak önmagát kell táplálnia, hanem a fejlődő magzatot is. Ma már sok gazda igázza is teheneit, ami semmiesetre sem káros, sőt mondhatjuk a tehénnek javára van a kevés mozgás, mert így jobban eszik, erősödik, nem petyhül, nem pusztul a szervezete, edzettebb lesz s mint tapasztalatból tudhatjuk, a jármozott tehén könnyebben ellik, mint egy folyton istállón álló elpuhult, elhízott. Ügyelni

kell azonban, hogy a vemhesség két utolsó hónapjában meg ne erőltessük a tehenet, a szekér rudja, vagy a tézsla meg ne nyomja, ne üsse meg a hasát, mert ez bajt okoz.

Ha igában nagyobb eső, havazás éri a tehenet, mihelyt istállóba vezetjük, jól meg kell szalmával esutakolnunk, nehogy meghüljön. A szőr közt lévő víz elpárolgása ugyanis oly sok meleget von el a testtől, amely lehűtheti a hasat, a méhet is és a tehén így könnyen elvetél. A hasas tehén takarmányozására is gondunk legyen; nyáron akár legel, akár istállón van többnyire jól van táplálva, de télen is jól kell ám gondozni, a szalma és tengeri szár mellett adni kell neki jó szénát is, mert a szalmafélekből igen sokat kell ennie míg jóllakik és míg egyfelől nincs is amazoknak tápereje, igen nagy helyet foglalnak el a gyomorban, nyomják a beleket s a méhet is.

Óvakodni kell továbbá a penészes, poros, romlott takarmányok etetésétől, fagyos répát a vemhes tehennek soha ne adjunk, továbbá vigyázzunk arra, hogy az itató vályuban jeges víz ne legyen, mert ez is könnyen megárthat. Ha semmi káros behatás nem éri a tehenet, akkor az 9 hónapig, vagyis 275—286 napig hordja terhét, amely idő elteltével rendszeren könnyen ellik.

A-i.

A homoki bükkönyről.

A homoki bükköny egyike a legigénytelenebb takarmánynövényeknek s a talajban nem válogatós. Edzett s a hótalán teleket is kár nélkül bírja ki. Könnyű homoktalajon, amelyeken a közönséges bükköny már nem sikerül, egészen jól diszlik. A vetése tehető úgy tavaszra, mint ősze. Korán vethető még márczius hóban s a tavaszi vetésből nyert mag még azon őszzsel elvethető. őszzsel vetve kevés rozszsal, tavasszal pedig zabbal keverik. Vetőmag kell egy kat. holdra szóróvetésnél 1—1'4, sorba 0'6—1 hl. A homoki bükköny kaszálásához a virágzás kezdetén kell hozzákezdeni s mint zöldtakarmány igen jóízű és a jószág nagyon szereti. Képünkön egy bokor ilyen homoki bükkönyt mutatunk be, amely így is mutatja, milyen szapora dus növésű takarmányt szolgáltat.

A répa eltartása tavasz felé.

Általánosan ismert tény az, hogy a répa így tavasz felé nagyon romlik és sokszor jobb időben alig lehet vele etetni, mivel az egész répakupacz egy tömeggé, piszkos és büzös péppé alakult át. Annak, hogy ez így történik, több oka van, de

B Á L B A N.

mindig annak a következménye, hogy a répa őszi elrakásánál csináltunk hibát, legtöbbször azért, hogy a répát agyonfojtottuk, vagyis előbb beföldeltük, mielőtt az jól kifüstölte volna magát, azaz mielőtt a répában lévő és később annak elromlását előidéző gázok elszálltak volna belőle.

De oka lehet az is, hogy a répát nem földeltük be eléggé s az a téli hidegnek nem bírván kellően ellentállani, talán megfagyott és tavasszal a fagy felengedtével rothadni kezd. Végül ott, ahol a répára — mielőtt azt beföldelnék — szalmatakarót tesznek (ami pedig mindenkor elég hiba és ma már csak az

való betakarása még lehetetlen, akkor legalább annyit tehetünk, hogy a kupacz földjének felét huzzuk le és tetején, a kupacz hosszában szellőztető nyílásokat készítünk.

Végül ha az időjárás már annyira jóra fordult, hogy fagyra többé nincsen kilátás, akkor legezelszerűbb a répakupacz földjének lehuzása után a répát átválogatni. Evvel a munkával érünk el leg-többet, mert ekkor minden egyes répa a kezünkbe kerül s legjobban láthatjuk «baját». Az így átválogatandó répát osztályozni kell és pedig akként, hogy a legeszségesebbet külön rakjuk, a rosszat kidobjuk, a félig rosszat pedig ismét külön rakásra hányjuk.

Az egészséges répát, — ha feletetése még hosszabb ideig eltart, — gyengén be is földelhetjük; ha pedig már csak kevés van, akkor elegendő azt szalmával betakarni. A félig jó répából késsel kivagdoshatjuk a romlott részeket s a megmaradtat azonnal feletetjük, mert különben tovább fog romlani. Nagyon észszerű ezt a répát hasas állatoknak nem adni, mert akárhogy is kivagdossuk, valami kevés rossz rész mégis csak marad benne s ez könnyen végzetessé válhatik a vemhes állatok magzatára.

A teljesen elrothadt répát végül tisztára összeszedjük és valami félreeső helyre, vagy valami gödörbe visszük; de fel nem etetjük vagy nem dobjuk a sertéseknek, mint az igen sok helyütt szokás; mert ez az oktalán spórolás nagyon megboszulja magát az állat megbetegedése folytán, ami különösen a sertésnél veszedelmes gyomor-bajt idézhet elő.

De az ilyen rossz répa eltakarításánál még arra is ügyeljünk, hogy az ne kerüljön az olyan földterület közelébe, amelyen ezen évben répát akarunk termeszteni, mert az ilyen romlott répában igen sok rovarálea és különböző féreg út tanyát, amelyek abban kifejlődve, egyenesen a répatáblára huznak s ott a répavotést tönkre teszik.

Legvégül megjegyezzük még, hogy a répának tavaszi átválogatásakor lehet legezelszerűbben azon répaegyedeket is kiválogatni, amelyeket a folyó évi magtermesztés céljából, mint anyarépákat el akarjuk ültetni, mely célra a legszebb, teljesen sértetlen és egészséges s a termelendő répa faj jellegének legjobban megfelelő répákat válogatjuk ki s azokat azonnal különrakjuk, hogy őket idején elültethessük.

Christélyi Béla.

Esküvő a börtönben.

ósdí gazda teszi) ott ez a szalma indul rothadásnak, mert felszitta a répa gőzét s okozza a répa nagymérvű rothadását.

Bármiként is áll azonban a dolog, okvetlenül siessünk a répa ilyen elváltozásának elejét venni, mert nagy veszteség ér, ha a költségesen termelt és betakarított répának tavasszal nem tudjuk hasznát venni.

E célból, mihelyest a hibát észrevesszük, legelső kötelességünk legyen az, ha ezt az idő már megengedi — hogy a répáról s földet lehuzzuk s ha alatta szalma van, azt is tisztára eltávolítjuk. Ha ilyenkor a hideg idő nem engedi meg a további bontást, akkor legjobb a szalma nélkül a répakupaczozt újból friss földdel betakarni; ha az idő már kedvezőbb, akkor a föld és a szalma eltávolítása után a kupaczozt egyszerűen friss szalmával betakarjuk, hadd fujja ki magát a répa, vagyis hadd szálljanak ki belőle azok a rossz gázok és a kupacz nedvessége, melyek együttesen a rothadást előidézik.

Ha a föld még olyan kemény, hogy annak a kupaczoztól való teljes lehuzása és új, friss földdel

A sertések hizlalása savóval. Miután a sertések az aludttej izét igen kedvelik, az aludttej savója különösen burgonyával, gabonadarával és korpával elegendően alkalmas hizlalásukra. Minthogy azonban a savó igen könnyen a zsírszövetek lazítását eredményezheti, nagy tömegek feletetését kerülnünk kell. Nagyon megaludt tej savóját ajánlatos előzetesen megfőzni, mert különben a sertések egészségére ártalmas lehet.

MULATTATÓ.

Esküvő napján.

Kocsmárosék kertre néző ablakain, üde virágillatot vitt be a nyáresti szellő. Egy ablak volt csak betéve, az, amelyiken a Kocsmáros Eszter bámult ki a kertbe, azokra a nagy, magas akáczfákra, amelyek tanúi voltak az ő egykori boldogságának. A Nagy Bálint jutott az eszébe, a kivel még nem is olyan régen, sokat elüldögélt azok alatt a fák alatt, szerelmeiről, boldogságról beszélve. Szerette azt az embert, szíve forró szerelmével, de hát ő gazdag leány volt s a szülei azt kívánták, hogy hozzááll, olyan legényhez menjen feleségül, akinek nagy háza, földjei

tól ellehetett messzire látni, fel egészen a nagy-erdei utig, a merről a Fátyol Istvánnak jönnie kellett. Leste, de hiába s csak azzal feküdt le minden este, amivel felébredt, fájdalommal a szívében, könnyhullajtással.

S a Gyopár Abrusék szegényes hajlékában varrták serényen az Agnes menyasszonyi ruháját, készülődtek nászra, menyegzőre.

Fátyol István is kifehéritette a nagyablakos portáját, rendbe szedette az udvart, a kertet, hogy mindent rendben találjon az új asszony, ha jön.

Tettek, vettek ott a jó emberek, ide-oda hányták ami kezük alá került, tehetek, amit akartak, nem volt aki rájuk szóljon, a gazda mulatott valahol. Hogy a városba ment — azt beszéltek — rendezkedni az esküvőjére és kifizetni a hitelezőit. Becsületesen kifizette őket, meg kell adni neki, ugy, hogy még több adósságot csinált s hogy pár nappal

Frigyes főherceg leányai.

vannak. Megfogadta a tanácsukat — a Bálint csak amolyan szegény szolgáló volt, — hát megmondta neki, hogy nincs mit keresnie nála, odébb állhat. S a legény odébb állt. Szívébe temette a bánatát, hirt sem hallatott maga felől, elment ahhoz a másik, szegény leányhoz, akit szó nélkül hagyott el, azért a gazdag Kocsmáros Eszterért; s megkérte szépen, hogy hallgassa meg a szerelmes szavait, a szíve dobogását. S a szép Gyopár Agnes úgy megörült a megtért szeretőjének, hogy a keblére borult, sok köszönő szóval és sirt örömeiben.

Kocsmáros Eszter pedig választott magának hozzáálló gazdag legényt a Fátyol Istvánt. Odalent volt tanyája a nagy-erdőn túl, szép nagyablakos háza, sok lábas jószága, temérdek földjei voltak, azt gondolta hát a Kocsmáros Eszter, hogy ezzel a legénnyel boldogan fog élni. Megvolt a kézfogó, aratás után tartják meg a lakodalmat, — úgy csinálták ki; — hanem abból bizony nem lett semmi. Hogy miért, hát mert olyan könnyelmű, léha ember volt az a Fátyol István!

A mióta elgyűrűzte magát a Kocsmáros Eszterrel, egyszerűen többször nem igen volt nála. Hasztalan várta a leány; csak izengetett át, hogy most ez a dolga, ide kell mennie, vasárnap fog eljönni; de bizony sobasem jött. Mulatott, dőzsölt bent a városban s a Kocsmáros Eszter hiába várta.

Várta néha reggeltől napestig; onnan a házuk-

esküvője előtt, az újra esinosított portán, azok a hitelezők megüttették az árverező dobot.

Sokat elmulatott odabent a városban Fátyol István s már jó ideje mulatott; elhanyagolta a gazdaságát, hitelbe vett mindent, ez lett a vége. Szegény Kocsmáros Eszter mit sem tudott erről. Vége volt az aratásnak, be is hordtak, ki is esépték a gazdák, őszre fordult az idő s elérkezett a kitűzött nap is. Szép fehér ruhába öltöztették a menyasszonyt, fejére rátették a nászkoszorút, úgy ült azon a napon ott az ablak mellett Kocsmáros Eszter, nézve arra a nagyerdei utra s várva vőlegénye jöttét. A násznép is együtt volt mind, az egész ház csak úgy zsongott a sok embertől, de a vőlegény csak nem jött. Mindenki vidám arecczal járt-kelt, csak a menyasszony szívét bántotta valami, szomorkodott. A postás hozott valami irást neki, azzal zavarták fel töprengéséből. Atvette a levelet, alig is merte felbontani, gondolta, hogy csak rossz hír lehet benne, ide-oda forgatta kezeiben, végre mégis csak olvasni kezdte:

»Eszter! gazdag embernek akartál a feleségo lenni, én az voltam s engem választottál magadnak, köszönöm a szerelmedet, én is szerettelek, de bocsáss meg, hogy nem lehetek a tied, mert már nem vagyok az, ami voltam; nemesak szegény, de becstelen ember is lett belőlem, azért

Isten áldjon és felejtse el örökre. — Fátyol István. —

Alig is értette meg, hogy mit mond az a levél; csak tartotta maga előtt s elnézte sokáig. Egy föl-pántlikázott legény jött hozzá, megállt előtte, sok-sok boldogságot, kedves jövő életet kívánt neki Nagy Bálint nevében s egyuttal meghívta a Gyopár Agnes esküvőjére.

S a szép menyasszony úgy érezte, mintha ott bent, a szívében megszakadt volna valami. Elgondolkodott: Nagy Bálint esküvője mással, nem ő vele; Fátyol beestelen ember lett s őt elhagyta, eldobta magától, most érezte csak milyen szerencsétlen ő. Elbámult maga elé s azután hirtelen odakapott fejéhez s azt a menyasszonyi koszorút lerántotta onnan. A szoba porába dobta, rálépett, megtaposta:

Lakodalmi menet szánkán.

kezeibe hajtotta fejét s elkezdett zokogni, s írni, keservesen — — — — —

Olyan hosszasan elsirdogált esküvője napján! És a templom kis harangja belecsilingelt az ő zokogásába. A Gyopár Agnes és a Nagy Bálint esküvőjére hívta össze a falu lakóit. *Agh Endre.*

Apróságok.

Meglepő szeretet. Látogatóban volt a nagybácsi a rég nem látott rokonoknál. Valahogy még csak meg lett volna velük, hanem az elkényeztetett s rosszul szoktatott két kis gyerek a háznál minden esekélységre elkezdett torkaszakadtából bömbölni, tombolni, úgy, hogy néha félórahosszant kellett hallgatni a rivásukat.

Az öreg nagybácsi nem szólt, csak egy-egy homlokráncz árulta el rajta, hogy mennyire kellemes hangversenynek találja ezt a mulatságot.

— Bácsikám! bizonyosan nem is szereti a gyermekeket? — kérdi az anya aggódalmasan.

— Oh, dehogyan nem; sőt inkább nagyon szeretem és pedig főképpen az olyanokat, a melyik leginkább kiabálnak és bögnnek.

— Hm! csodálatos; és miért éppen ezeket?

— No, tudod hugom, hát csak azért, mert az

ilyeneket rendes háznál *olyankor ki szokták vinni a szobából.*

Hangos torku kántor. A petrócezi kántor hires torku legény volt a maga idejében; kiállta a versenyt a bölömbikával s ha belekiáltott az üres fazékba, az menten széjjel repedt. Ha megharagudott, majd olyan magasan kezdte az éneket a templomban, hogy a hívek csak orruk hegyével ágaskodtak utána, vagy olyan mélyen, hogy csak az álluk hegyével keresgéltek a hangot s ilyenkor egymaga énekelte végig a »Perelj uram perlőimmel«-t.

Egy izben temetni volt s amint, neki ereszté irtózatot hangját: »Csontom, testem már eltettem!« jön a temető mellett egy vasas német. A lova meghallván az ismeretlen bödülés hangját, meghorkan s lovagját ledobja a gyepré. A vasas fölkel, széttekint s nem látva a hangok eredetét, elkezd szitkozódni: »teremtette bika!«

Női kézimunka. Osszekarmolá-zott ábrázattal jelent meg egy reggel az iskola folyosóján egyik vidéki város tanítója, a kin ez hárpia felesége követte volt el.

— Ugyan mi az az arezodon? — kérdi tőle megütözéssel ott sétáló tanítótársa.

— Barátom! az *női kézimunka* — felel vissza a kérdezett, szörnyű egykedvűséggel.

Mikor fog dobolni. — Apám, apám! Nézd csak minő szép dobot kaptam a nagybácsitól, — kiált a kis Béla, örömmel mutogatván apjának a kedves új játékszert.

— Nem szabad megtartanod ezt az ajándékot; mert nem engedhetem meg, hogy egész nap lármát csinálj vele, mert ugyis szörnyen ideges vagyok.

— De édes apám! én majd csak akkor fogok dobolni, *mikor te alszol.*

Képeinkhez.

Bálban. Itt vagyok a bálban. Ruhám selyem, arezom bársony, a szemem gyémánt, legyezöm átlátszó. Táncolni szépen tudok, csak jöjjön már a tánczos, az udvarló. Ezeket gondolja a képünkön bemutatott bálozó kis leány és éjfél után bizonyosan eldalolja úgy csendesen, suttymban a horogra akadt udvarlónak ropogós esárdás közbe:

»Szép is vagyok, jó is vagyok,

Csak egy kicsit hamis vagyok!«

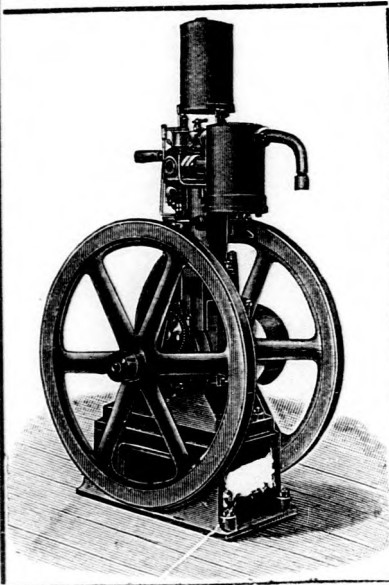
Esküvő a börtönben. Amerikában történt. Szerette egymást egy legény és egy leány. A fiúnak baja került a törvénynél. Letartóztatták az esküvő napja előtt. Hanem az amerikai nő nem tágitott elhatározásuk mellől. Az esküvő napján lejött a pappal a börtönbe és megesküdött jegyesével. Ezt a jelenetet tünteti fel érdekes képünk.

Frigyes főherczeg leányai. Minden leány egy-egy szép virágszál a család kertjében. Frigyes főherczegnek esokorra való szép virág jutott. A kedves főherczegnők arezképeit egymás mellé állitva, mutatja

Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság
BUDAPESTEN.
Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin
lokomobiljaink
(Bánki szabadalma).
adómentes ásványolajjal
a legolcsóbb hajtóerő.

Hatósági engedély
nélkül
bárhol felállítható.

nem tűzveszélyes,
egyszerű, tartós
szerkezetű,
gépészre nincs
szükség.

Árjegyzéket kívánatra küldünk.

1901. évi forgalom 26000 zsák
Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban,
nevezetesen

július és szeptemberhónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felkötött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S. Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

véd-jegy
D. G. Schmidt
főorvos és fül-, orvosi félé

Fülszáj

Csak a védjeggyel ellátott a valódi gyorsan és alaposan gyógyít időszakos süketiséget, fülfájást, fülzúgást, és nagyothallást még idült esetekben is. Egyedül kapható üvegje 2 forint.

a Városi Gyógyszertárban
Városházter. Budapest.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Glichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb. utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografikailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöztetnek.

TÉLI-IDÉNY Szecskavágógépek

kézi és erőhajtásra.

1901/2.

RÉPAVÁGÓK.

Kiváló munkabírásu

„RAPID“ darológépek.

Teljes takarmánykamara felszerelések,
melyek sok évi tapasztalatok alapján a helyi viszonyokhoz mérten díjmentesen tervezetnek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítatnak

K Ü H N E E.

mezőgazdasági gépgyára által.

FŐRAKTÁR: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a. sz.

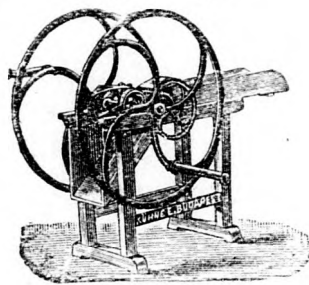
Gyár: MOSON, Mosonm. v. m.

Ventzki-féle
szabad. takarmányfüllesztők.

Erőhajtásra

Casali-féle szab. kukoriczamorzsolók
rendkívüli munkaképességgel.

== Nyolczadik évfolyam. ==

Egy magyar ember sem nélkülözheti a legolesobb és legjobb
magyar heti ujsagot, a

„FÜGGETLEN UJSÁG“

társadalmi és mezőgazdasági képes hetilapot,

a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének“

hivatalos közlönyét a magyar gazdák számára.

Felelős szerkesztő: **SZILASSY ZOLTÁN**, az orsz. magyar gazd. egyesület titkárja.

Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kisgazdák, iparosok és
magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják

a „**FÜGGETLEN UJSÁG**“-ot,

a magyar gazdaosztály igaz barátját.

Előfizetési ára: Egy évre 6 korona. Félévre 3 korona.

A „*Független Ujság*“ a magyar polgári osztály, kisgazdák, kisiparosok érdekeiért küzd, és a tisztességes munka megvédelmezését sürgeti. *Gazdasági cikkei* a folytonos tökéletesedésre adnak utmutatást, *szépirodalmi közleményei* a sziv nemesítésén, az elme szórakoztatásán kívül, a *valódi magyar nemzeti szellemnek és vallásos irányynak* istápolását és terjesztését tüzték ki feladatuknak.

A „**FÜGGETLEN UJSÁG**“-ot a legelső magyar írók írják.

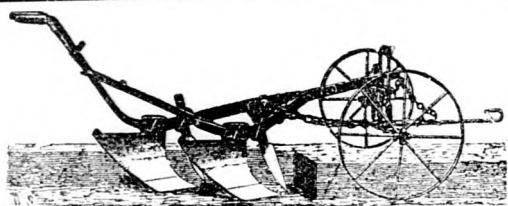
Szépirodalmi részének munkatársai: *Bársony István, Gerley Szevér, Hegedüs András, Magyar Gyula, Péterffy Tamás, Petrus Jenő, Pósa Lajos, Szilassy Cézár.* **Lapunk szövetkezeti és gazdasági részének munkatársai:** *Ágh Endre* író, *Balogh Elemér*, a «Hangya» vezérigazgatója, *Baly Kálmán*, urad. kasznár, *dr. Bernát István*, közgazdasági író, *Czajlik István*, földmives isk. igazgató, *Cserhúti Sándor*, gazdasági akad. tanár, *Csernay Ödön*, *Hajdu István*, urad. kasznár, *Hosszu Albert*, földmiv. isk. tanár, *Hreblay Emil*, m. kir. állattenyésztési felügyelő, *Jankó Szilárd*, *Jeszenszky Pál*, orsz. magy. gazd. egyleti titkár, *Kerpely Kálmán*, gazd. tanintézeti tanár, *Löcherer Andor*, közgazd. író, *Monostori Károly*, állatorvosi akad. tanár, *Praznovszky Ágost*, urad. kasznár, *Rovara Frigyes*, urad. igazgató, *Rubinek Gyula*, országos magyar gazd. egyes. titkár, *K. Ruffy Pál*, uradalmi főtiszt, *Sporzon Pál*, gazdasági tanint. tanár, *Stanchich Béla*, az Országos Központi Hitelszövetkezet ellenőre, *Száhlender Gyula*, urad. építésze'i intéző, *Szalay János*, m. kir. állattenyésztési felügyelő, *Szilassy Zoltán*, o. m. g. e. titkár, *Sztankovics János*, gazd. tanint. tanár, *Wimmer Károly*, a „Borászati Lapok“ v. t. szerkesztője.

A „*Független Ujság*“ képeit a legelső magyar művészek készítik.

Levélszekrényében minden kérdésre megbizhatóan és pontosan válaszol.

A „**Független Ujság**“ olcsóságával (egész évre 6 korona félévre 3 korona) főleg a szerényebb viszonyuak igényeinek felel meg, de a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalba, (Bpest, IX., Üllői-ut 25. Köztelek) küldendők.

Egyetemes és mélyművelő-ekék

□ acél gerendelyvel, állítható szarvakkal, pánczélemezekkel, acélöntvényeketesttel.

☛ **Többvasu ekék.**

☛ **Finom-, szántó-, csukló- és rét-boronák.**

☛ **Háromtagu- és egytagu hengerek.**

☛ **Szab. egyetemes-sorvetőgépek,**
Umráth és Társa Budapest,

V., Váci-körút 60. szám.

Gőzeséplőkészletek 12 lóerőig. — Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG)
ezelőtt **PFANHAUSER & CO.**
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek tejes felszerelése.
* **RUDAPEST** *

V., Báthory-utca 4. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányban részesülnek.
Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők
közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokka minden
iránybn készséggel szolgál

az igazgatóság

Eladó szőlővesszők.

300,000 darab fajtisza Nemes kadarka, 150,000 Olasz rizling, 100,000 Kövidinka, 50,000 Oportó, 20,000 Fehér dinka és Rakszőlő. Mindannyi ojtvány tőkéről vágott és a tavaszra lesz vágandó, fajtisztaságukért kereskedem. Ezrenként csomagolva és vasutra feladva 4 korona árban fogom számítani. Minden ezernél egy korona előpénzt kérek küldeni, a többi árt utánvétellel fizeti a megrendelő.

Megrendeléseket kér

Meer Ferencz,

Szegzárd, Tolnamegye.

689

SZUPERFOSZFÁTOT, Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas-kálit

(dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféléket azonkívül

Kénport

legfinomabb 78% Chancel
oidium ellen,

Rézgáliczot

(98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kén-sav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.